

REGISTERBLAD

Område av riksintresse för naturvård i Kalmar län.

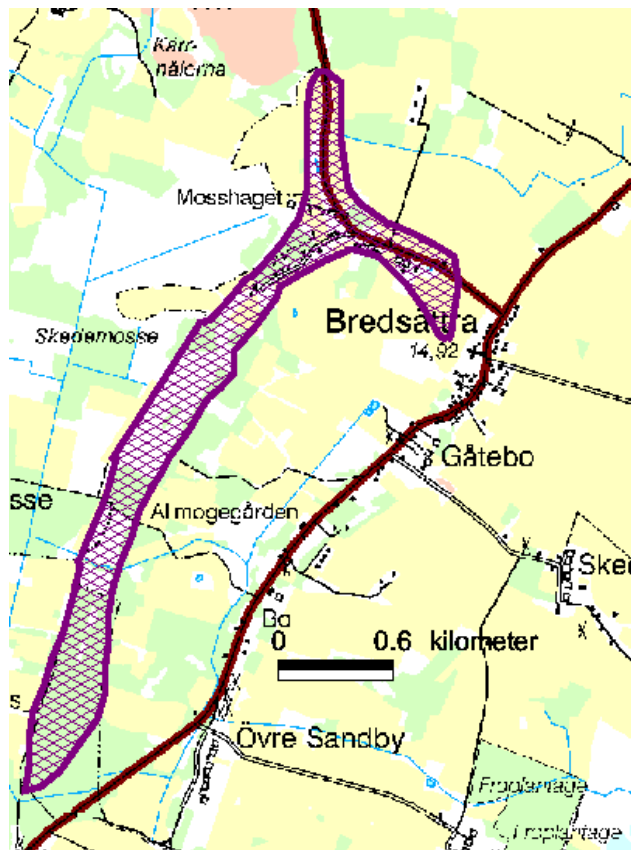
Områdesnamn: Ancylusvallen

Områdesnummer: NRO08072

Namn: Markus Forslund (1998-10-31), uppdaterat (2003-06-27)

Kommun: Borgholms kommun

Kartblad: 05 SV

Area: 112 ha, varav 112 ha land och 0,2 ha vatten

Naturgeografisk region: Region 14 b Ölands skogrika områden

Kust/havsregion: IV Egentliga Östersjön

Regionindelning för sjöar och vattendrag: Avrinningsområde 119 (Öland)

Agrara kulturlandskapsregioner: Öland och sydöstsmåländska slättbygden

Landskapsformer: Slätt med relativ höjd under 20m

Riksvärde

Strandvall	
Naturbetesmark	Flora och fauna

Värdeomdöme: Värdefulla del av ancylusvallen. Vid Bredsättra är den fortfarande till större delen

intakt. Den är till viss del planterad med tall, men öppna avsnitt med sandstappsvegetation förekommer. Vid Gårdby är ancylusvallen inte lika framträdande. Här ligger Ölands största sandstapp med mycket begränsad utbredning i Europa. Sandstappen har mycket höga botanisk och entomologiskt värden.

- Huvudkriterier:**
- A -- Område med framstående exempel på landskapstyper eller naturtyper eller kombination av naturtyper, som särskilt väl visar landskapets utveckling samt processer och naturlig utveckling i olika ekologiska system såväl på land som i vatten.
 - C -- Område med sällsynta naturtyper, hotade eller sårbara biotoper och arter
 - D -- Område med mycket rik flora/fauna

Förutsättningar för bevarande: Fortsatt naturvårdsinriktad betesdrift. Restaurering av igenvuxna naturbetesmarker. Områdets värden kan påverkas negativt av: Minskad eller upphörd jordbruks-/betesdrift skogsplantering, energiskogsodling, spridning av gifter eller gödselmedel, bebyggelse, nydikningar, täkt, luftledning, vägdragningar mm.

Säkerställande: Delar av området är föreslaget att ingå som särskilda bevarandeområde i Natura 2000 enligt habitatdirektivet (SE0330104). Landskapsbildsskydd och riksintresse för kulturmiljö omfattar gemensamt större delen av området.

Områdets huvuddrag: Ancylusvallen vid Bredsättra är utbildad som en låg och ganska bred vall. På insidan dämmer strandvallen den numera utdikade våtmarken Skedemosse. Längs vallen ligger främst åkermark och öppna betesmarker. I södra delen har ryggen planterats med tallskog. Ancylusvallens krönnivå ligger i denna del cirka 20 meter över havet. Ryggen höjer sig upp till knappt fem meter över omgivningarna och är cirka 300 meter bred. Strandvallen är huvudsakligen uppbyggd av sand, men innehåller även mindre partier med grövre sediment. På flera platser mellan Bredsättra och Tjusby finns några mindre dyner med flygsand. I några skärningar i vallen har man funnit organogena lager mellan de minerogena sedimenten. Kalksten dominerar vanligen helt bergartsinnehållet.

Ancylusvallen vid Bredsättra är det nordligaste avsnittet där den fortfarande utgör ett framträdande inslag i landskapet. Längre norrut flackar strandvallen ut och den distinkta ryggformen försvinner. Strandvallen har stor betydelse för forskningen kring Östersjöns utvecklingshistoria. Den är nästan helt opåverkad av grustäkter vilket är ovanligt på Öland.

Längs strandvallens centrala del ligger ett stråk av värdefulla naturbetesmarker. De domineras av torra gräsmarker med en artrik flora. Vanliga växter i denna miljö är axveronika, solvända, backnejlika och brudbröd. Vissa delar har inslag av sandstapp, ett mycket sällsynt vegetationssamhälle som utmärks av ett inte helt slutet växttäckte. Karaktärsarten tofsäxing har hittats på några små ytor. I denna miljö är även den sällsynta fågelarven påträffad. Trubbstarr är en annan ovanlig art som förekommer. Marken är idag för svagt hävdad och sandstappsfloran kommer att försvinna om inga åtgärder vidtas. Bland ovanligare svampar kan stjälkroksvamp, dvärgjordstjärna och rotmusseron nämnas.

Området hyser en intressant insektsfauna med ett stort antal sällsynta fjärilar: klocksäckspinnare, gråbenkrisslefljädermott, backglimgallmal, oxtungegallmott, sydligt silverbandgräsmott, allmän purpurmätare, snedstreckad fältmätare, piltecknad fältmätare och streckad hedspinnare. För skalbaggsfaunan är hävden idag alldeles för svag. Trots det finns fortfarande en del rödlistade arter som smal frölöpare, bladbaggen *Chrysolina limbata* samt dyngbaggarna rakhorndyvel och krokhorndyvel kvar.

Anmärkningar: Ingår i länsstyrelsens program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet (85-89), ängs- och hagmarksinventeringen (klass II) och naturvårdsplanen för Öland (M-17).

Referenser:

- Danielsson, S. 1996. *Inventering av sandstäpp på Öland 1995 samt förslag till skötselåtgärder*. Länsstyrelsen i Kalmar län. Meddelanden 1996:1. Kalmar.
- Danielsson, S. 2000. *Sandstäpp – en exklusiv naturtyp med exklusiva arter*. Krutbrännaren 9 (1): 8–12.
- Johansson, C-E och Knutsson, G. 1965. *Grusinventering i Kalmar län, I. Öland*.
- Ljungström, L, m fl. 1995. *Odlingslandskapet i Kalmar län. Bevarandeprogram, Borgholms kommun*. Länsstyrelsen i Kalmar län informerar. Meddelande 1995:25.
- Länsstyrelsen i Kalmar län, 1989. *Inventering av ängs- och hagmarker, Borgholms kommun*. Länsstyrelsen i Kalmar län informerar, 1989:5.
- Mattiasson, G 1974. *Sandstäpp. Vegetation, dynamik och skötsel*. Meddelanden från avdelningen för ekologisk botanik Lunds universitet.
- Naturvårdsverket. 1997. *Sveriges finaste odlingslandskap. Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet. Etapp 1. Rapport 4815*.
- Rudmark, L. 1980. *Beskrivning till jordartskartan Kalmar NO/Runsten NV*. Sveriges Geologiska Undersökning Ae 43.
- Sveriges Geologiska Undersökning. 1996. *Grus- och moräntillgångar i södra Kalmar län. Nybro, Kalmar, Borgholm, Mörbylånga, Emmaboda och Torsås kommuner*. Länsstyrelsen i Kalmar län informerar. Meddelande 1996:14.